

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η σύλληψή μου για την ιστορία δεν είναι ούτε αρχαϊκή ούτε παροντιστική. Δεν έχω επιχειρήσει να βρω την προέλευση των προβλημάτων μας στην ιστορία. Δεν προσπάθησα να συγγράψω μια γενεαλογία του παρόντος. Δεν νομίζω ότι το παρόν είναι μόνο το αποτέλεσμα μιας εξέλιξης της οποίας ο κρυφός μηχανισμός μπορεί να αποκαλυφθεί από τον ιστορικό εκλαμβάνοντας το παρελθόν ως τη μήτρα της εξέλιξης. Το ενδιαφέρον μου για την ιστορία ως προς την πολιτική είναι πολύ διαφορετικό. Αυτό που με ενδιαφέρει είναι να επαναφέρω το παρελθόν με τον παροντιστικό χαρακτήρα που είχε τότε. Με ενδιαφέρει να κατανοήσω την πολιτική εμπειρία του παρελθόντος για μια ακόμη φορά, ζωντανεύοντάς την και πάλι, κάτι που θα ήταν αδύνατον αν το συλλάμβανα κατά γενεαλογικό τρόπο. Το παρελθόν πρέπει να το οραματιζόμαστε στη βάση της εμπειρίας αυτών που συμμετείχαν σε αυτό, και με τα συστήματα δράσης, τις αναπαραστάσεις και τις αντιφάσεις που εμπεριείχαν... Κατά συνέπεια, ο στόχος είναι να επανεπενδύσουμε το παρελθόν με τη διάσταση της απροσδιοριστίας. Ενώ μια γενεαλογική ιστορία παίζει έναν αντίθετο ρόλο: πάντοτε ακολουθεί το νήμα μιας αναγκαιότητας. Αντιστρόφως, θέλω να αποκαταστήσω στο παρελθόν το κάποτε παρόν του. Για μένα ο ρόλος του ιστορικού συνίσταται στο να δώσει στο παρελθόν πίσω το παρόν του, ώστε αυτό το παρόν του παρελθόντος να μας βοηθήσει να αναλογιστούμε το παρόν μας πιο αποδοτικά και όχι απλώς να εκθέσουμε την αναγκαιότητα του παρόντος.¹

Οι άνθρωποι του Βορρέως τον μεταχειρίστηκαν [τον Έλληνα] εξ εναντίας ως έναν αδελφόν. Πλησίον τούτων εύρεν ούτος καταφύγιον εις τα αμηχανίας του, περίθαλψιν εις τας δυστυχίας του, ευκολίας εμπορικής, τιμάς στρατιωτικές και πολιτικές, και ελπίδας σοβαράς περί της μελλούσης τύχης του.²

1. «Intellectual History and Democracy: An Interview with Pierre Rosanvallon», *Journal of the History of Ideas*, 68:4 (2007): 703-715.

2. Ιωάννης Φιλήμονος, *Δοκίμιον Ιστορικών περί της Φιλικής Εταιρείας*, πρώτη έκδοση Ναύπλιο 1834, ανατύπωση εκδόσεις Κουλτούρα, σσ. 77-78.